



## Åtta tv-berättelser, 8 x 10 min om empati, kompisskap och mod

### Vara vänner

Hur säger man ifrån när någon är elak? Kan man vara taskig utan att förstå det själv? Varför är vissa så rädda för människor som är "annorlunda"? Varför finns det så ofta några som står bredvid och inte gör någonting när ett barn blir utsatt? Och framförallt: Hur ska man göra för att våga stå upp för sig själv eller för en kompis?

Mobbning är tyvärr ett ständigt aktuellt tema. De allra flesta samtal från barn till Bris handlar om mobbning och utanförskap. När UR har undersökt vad skolorna frågar efter i ämnet har det visat sig att man önskar fler program för de yngre barnen, framför allt lågstadiet. I de åldrarna pratar man sällan om mobbning, men desto mer om utanförskap, ensamhet och förstås vad ett gott kamratskap är.

UR har därför gjort två serier för åldern 5–10 år om vänskap och mot mobbning – tv-serien *Vara vänner* och radioserien *Hugo och Josefin*. Detta lektionsförslag kommer att koncentrera sig på serien *Vara vänner*.

*Vara vänner* är åtta tv-berättelser om empati, kompisskap och mod. Det handlar bland annat om att vara ny i klassen, att vara olik sina kompisar och att alltid hamna utanför. I berättelserna möter vi såväl offer och förövare som den som "bara" ser på. Historierna ser ut att få ett olyckligt slut – men just när man tror att filmen är slut stannar allt upp! I stället får karaktärerna frågan om de kunde ha handlat annorlunda. De får chansen att ge berättelsen ett bättre slut. Vi backar bandet och låter alla som är med vara lite schystare, lite modigare. I klassen kan man stoppa filmen vid det första, olyckliga, slutet och diskutera alternativa slut. Och sedan fortsätta att titta hur filmen slutar. Med ett bättre slut.

#### **Syftet med dessa program är:**

- Att förebygga mobbning.
- Att motverka pågående mobbning.
- Att hjälpa barnen att skapa en större förståelse för vad mobbning är, hur det fungerar och vad man kan göra åt det.
- Att stödja barn att sätta egna gränser för när de upplever sig kränkta

- Att vara ett stöd i arbetet mot diskriminering och annan kränkande behandling av elever.



### **Förslag till lektionsupplägg efter att ha sett programserien Vara vänner:**

Följande förslag ges allmänt utifrån att man kan använda det program man vill ur serien eller hela serien. Lektionsupplägget kommer att bygga på att de förslag som ges är möjliga att göra under en lektion.

#### **A. Förslag ett (Motsvarar en lektion):**

**Uppgift:** Titta på ett av programmen. Stanna programmet när man tror att det ska sluta med ett olyckligt slut. Diskutera med barnen kring vad de tycker om detta slut. När ni har diskuterat klart så ser ni färdigt på programmet.

Titta gärna på det program som är ett förord till dig som pedagog, se länk nedan. Här får du värdefull information kring serien.

<http://www.ur.se/play/155624>

**Mål:** Målen för denna lektion är att diskutera frågor utifrån den övergripande målformuleringen i den nya läroplanen för Grundskolan. Denna säger bland annat följande:

#### **Skolans mål är att varje elev**

- respekterar andra människors egenvärde,
- tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor,
- kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen, och
- visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.

#### **Riktlinjer**

Alla som arbetar i skolan ska

- medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen,
- i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av solidaritet mellan människor,
- aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper,
- visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.

### **Didaktiska frågor:**

- 1) Vad handlade programmet om? Låt barnen först prata i små grupper kring handlingen för att sedan tala om det i stor grupp.
- 2) Varför mår han/hon som han/hon gör?
- 3) Kan de inblandade personerna agera annorlunda, för att få personen att må bättre?
- 4) Tror ni, att detta kan hända på er skola?
- 5) Hur ska ni/vi då agera?
- 6) Vilken är lärarens roll, uppgift?
- 7) Vilka är barnens, klasskamraternas uppgift?
- 8) Hur är man en bra kompis?
- 9) Måste man alltid vara en bra kompis?
- 10) Hur och till vem kan man berätta om man ser att en kompis mår dåligt?
- 11) Efter att ni sett klart på programmet: Blev det som ni trodde?

### **B. Förslag två (Motsvarar en lektion)**

**Uppgift:** Läs Er Likabehandlingsplan och översätt den till ord som barnen förstår och skriv upp dessa så att barnen kan ta del av denna information innan ni börjar att diskutera planen.

**Mål:** Att förstå vad Likabehandlingsplanen är och varför den finns samt att skriva en förenklad sådan att ha i klassrummet.

Didaktiska frågor:

- 1) Vad är en Likabehandlingsplan?
- 2) Vilka har skrivit planen?
- 3) Varför finns det en sådan?
- 4) Vad är bra med en Likabehandlingsplan?
- 5) Måste alla följa den?
- 6) Vad händer om man inte följer den?
- 7) Måste alla skolor ha en sådan? Varför då i så fall?
- 8) Kan vi i klassen skriva en egen likabehandlingsplan, med våra egna ord och som vi sedan kan använda?

### **C. Förslag tre (Motsvarar en lektion)**

**Extrauppgift: (Motsvarar en lektion)**

- 1) Låt barnen lyssna på *Hugo och Josefin*, radioserien, 10 x 12 min, som är en uppläsning, med musik och atmosfärer, av Maria Gripes klassiska barnbok om de två barnen Josefin och Hugo.

Länk till *Hugo och Josefin* <http://www.ur.se/play/158405>

- 2) Diskutera programmen utifrån Lärarhandledningens frågeställningar till serien.
- 3) Hur kändes det att bara lyssna på programmet och inte titta på det?
- 4) Rita till serien medan den spelas upp eller efter man har lyssnat på ett program. Man kan rita det som man känner eller utgå ifrån givna begrepp såsom ex: mod, vänskap, kompis, elakhet m fl.
- 5) Sätt upp teckningarna och låt barnen gissa vad de försöker visa med sin teckning.
- 6) Kan man visa med en bild att man mår dåligt eller att man mår bra?